

Μάρκος Δασκαλάκης
MD, PhD, FRCS

Λαπαροσκοπική Χειρουργική – Χειρουργική Μαστού

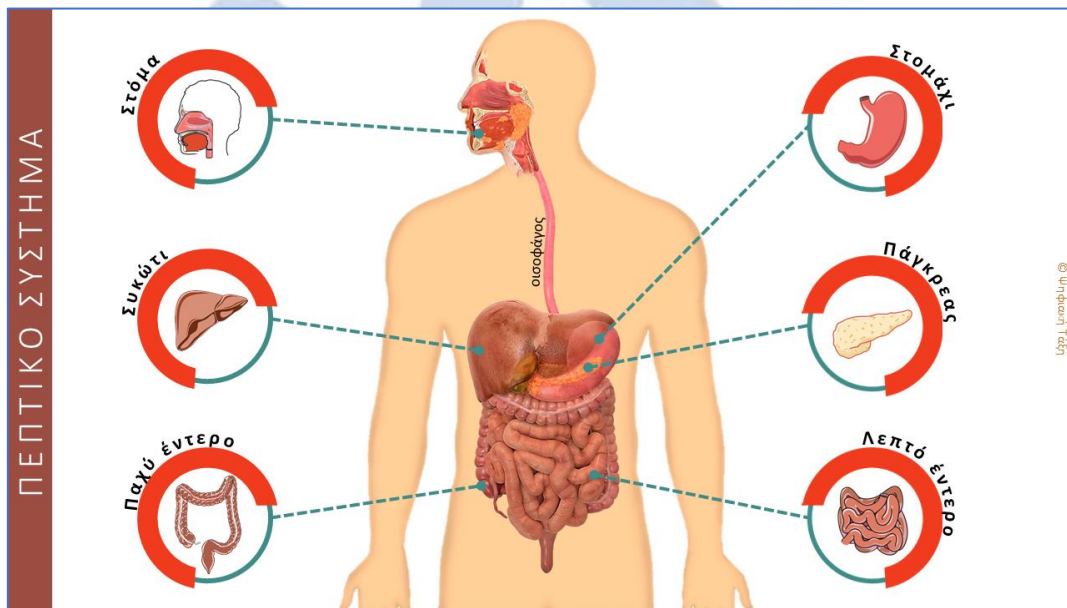
Καρκίνος του εντέρου

Αυτό το φυλλάδιο εξηγεί τι είναι ο καρκίνος του εντέρου, τα συμπτώματα, τις πιθανές αιτίες, πώς γίνεται η διάγνωση και πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί. Αυτό το φυλλάδιο δεν έχει σκοπό να αντικαταστήσει τη συζήτηση μεταξύ εσάς και του γιατρού σας, αλλά να σας βοηθήσει να κατανοήσετε περισσότερα.

Το πεπτικό σύστημα

Για να κατανοήσετε τον καρκίνο του εντέρου, βοηθάει να έχετε κάποια γνώση για το πώς λειτουργεί το σώμα μας.

Όταν τρώμε, το φαγητό περνά από το στόμα στον οισοφάγο και στη συνέχεια στο στομάχι. Εδώ διασπάται και παίρνει τη μορφή πολτού. Στη συνέχεια συνεχίζει μέσω του λεπτού εντέρου, ενός σωλήνα μήκους πολλών μέτρων όπου γίνεται η πέψη και τα θρεπτικά συστατικά (που χρειάζεται το σώμα μας) απορροφούνται (βλ. παρακάτω διάγραμμα).

Στη συνέχεια, το υδαρές περιεχόμενο διοχετεύεται στο παχύ έντερο έναν πιο φαρδύ, κοντύτερο σωλήνα, όπου σχηματίζονται τα κόπρανα. Η κύρια δουλειά του παχέος εντέρου είναι να απορροφά νερό κάνοντας τα κόπρανα πιο στερεά. Στη συνέχεια, τα κόπρανα εισέρχονται σε μια περιοχή αποθήκευσης που ονομάζεται ορθό. Όταν το ορθό γεμίσει δημιουργείται η ανάγκη να πάμε στην τουαλέτα. Τα κόπρανα περνούν τελικά από τον πρωκτό όταν πηγαίνουμε στην τουαλέτα.

Τι είναι ο καρκίνος;

Οι ιστοί και τα όργανα του σώματος αποτελούνται από κύτταρα. Αυτά γερνούν και καταστρέφονται και πρέπει να επιδιορθώνονται και να αντικαθίστανται συνεχώς. Κανονικά, αυτό πραγματοποιείται με δομημένη και ελεγχόμενη διαδικασία. Μερικές φορές όμως αυτή η διαδικασία δεν είναι σωστή και η κυτταρική διαίρεση και επιδιόρθωση ξεφεύγει από τον έλεγχο και σχηματίζεται ένας όγκος. Ένας όγκος μπορεί να είναι καλοήθης (μη καρκινικός) ή κακοήθης (καρκινικός). Σε έναν καλοήθη όγκο τα ανώμαλα κύτταρα αναπτύσσονται αλλά δεν εξαπλώνονται (δεν διηθούν), αν και ο όγκος μπορεί να γίνει μεγάλος και να πιέσει άλλα όργανα. Ένας κακοήθης όγκος μπορεί να εξαπλωθεί και να εισβάλει και πιθανώς να καταστρέψει γειτονικούς ή απομακρυσμένους ιστούς. Τα καρκινικά κύτταρα μπορούν να εξαπλωθούν σε άλλα όργανα του σώματος μέσω της κυκλοφορίας του

αίματος ή των λεμφαδένων. Τα καρκινικά κύτταρα μπορούν να συνεχίσουν να αναπτύσσονται και να σχηματίσουν έναν νέο όγκο σε άλλο σημείο, ο οποίος συχνά ονομάζεται «δευτερογενής» ή μετάσταση.

Ο καρκίνος δεν είναι μια ενιαία ασθένεια με μια μόνο αιτία και ένα μόνο είδος θεραπείας. Υπάρχουν πάνω από διακόσιοι τύποι καρκίνου, καθένας από τους οποίους απαιτεί διαφορετική θεραπεία.

Τι είναι ο καρκίνος του εντέρου;

Σε αυτό το φυλλάδιο, ο όρος «καρκίνος του εντέρου» χρησιμοποιείται για να περιγράψει:

- Τον καρκίνο του παχέος εντέρου
- Τον καρκίνο του ορθού

Αυτοί οι καρκίνοι είναι γνωστοί ως καρκίνοι του παχέος εντέρου.

Πώς αναπτύσσεται ο καρκίνος του εντέρου;

Ο καρκίνος του εντέρου συνήθως αναπτύσσεται από έναν πολύποδα στο έντερο. Ένας πολύποδας είναι ένας τύπος νεοπλασματος που σχηματίζεται στο εσωτερικό τοίχωμα του εντέρου. Οι περισσότεροι πολύποδες παραμένουν καλοήθεις αλλά, αν αφεθούν χωρίς θεραπεία, ορισμένοι μπορεί να μετατραπούν σε καρκινικό όγκο. Η αφαίρεση των πολυπόδων μπορεί να αποτρέψει τον καρκίνο του εντέρου.

Τι προκαλεί τον καρκίνο του εντέρου;

Λίγα είναι γνωστά σχετικά με την αιτία του καρκίνου του εντέρου, αν και γνωρίζουμε ορισμένους παράγοντες κινδύνου. Οι περισσότεροι από αυτούς σχετίζονται με τον τρόπο ζωής:

- Δίαιτα «δυτικού» τύπου - υψηλή πρόσληψη κρέατος (ιδιαίτερα επεξεργασμένο κρέας: λουκάνικα, μπέικον, αλλαντικά). Χαμηλή πρόσληψη λαχανικών και φρούτων.
- Καθιστικός τρόπος ζωής.
- Κάπνισμα.
- Παχυσαρκία.
- Μερικές φλεγμονώδεις ασθένειες του εντέρου.
- Οικογενειακό ιστορικό καρκίνου του εντέρου - εάν δύο ή περισσότερα μέλη της άμεσης οικογένειάς σας είχαν καρκίνο του εντέρου ή ένα μέλος της οικογένειάς σας διαγνώστηκε κάτω από την ηλικία των 45 ετών.

Ποια είναι τα συμπτώματα του καρκίνου του εντέρου;

Τα συμπτώματα ποικίλλουν ανάλογα με τη θέση και το μέγεθος του καρκίνου. Τα ακόλουθα αποτελούν πιθανά συμπτώματα καρκίνου του εντέρου και περιλαμβάνουν:

- Μια επίμονη αλλαγή στη συνήθεια του εντέρου για έξι εβδομάδες, όπως: να πηγαίνετε στην τουαλέτα πιο συχνά ή να προσπαθείτε να πάτε, χαλαρές κενώσεις ή διάρροια ή σοβαρή δυσκοιλιότητα.

- Επαναλαμβανόμενη αιμορραγία από τον πρωκτό ή αίμα στα κόπρανα χωρίς συμπτώματα από τον πρωκτό (ερεθισμένους όζους, σκληρά κόπρανα ή πόνο).
- Απροσδόκητη απώλεια βάρους.
- Αναιμία (ανεξήγητη κόπωση λόγω χαμηλού αιματοκρίτη/αιμοσφαιρίνης).
- Ανεξήγητο εξόγκωμα στην κοιλιά.

Αυτά τα συμπτώματα δεν υποδηλώνουν σίγουρα ότι κάποιος έχει καρκίνο του εντέρου. Ωστόσο, πρέπει πάντα να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη.

Πώς μπορώ να ξέρω ότι έχω καρκίνο του εντέρου;

Ο καρκίνος του εντέρου συνήθως διαγιγνώσκεται χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα από μια σειρά εξετάσεων:

- Κολonosκόπηση
- Ακτινοδιαγνωστικές εξετάσεις
- Εξετάσεις αίματος

Πώς αντιμετωπίζεται ο καρκίνος του εντέρου;

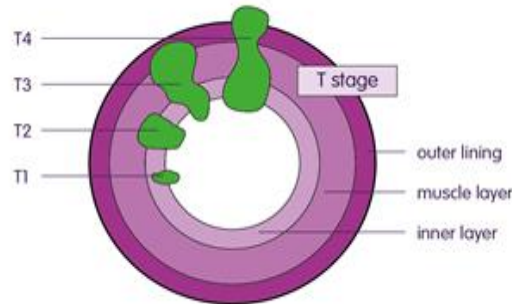
Υπάρχουν τρεις τεκμηριωμένοι τύποι θεραπείας για τον καρκίνο του εντέρου. Αυτοί είναι η χειρουργική επέμβαση, η ακτινοθεραπεία και η χημειοθεραπεία. Κάθε θεραπεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνη της ή σε συνδυασμό μεταξύ τους, ανάλογα με την έκταση και τη θέση της νόσου.

Όταν γίνεται διάγνωση καρκίνου του εντέρου, κάθε περίπτωση συζητείται σε μια συνάντηση διεπιστημονικής ομάδας (MDT) όπου οι ειδικοί στον καρκίνο εξετάζουν ποιο θεραπευτικό σχήμα μπορεί να είναι η καλύτερη επιλογή.

Τι είδους χειρουργική επέμβαση γίνεται;

Ο τύπος της επέμβασης εξαρτάται από την έκταση και τη θέση του καρκίνου. Όπου είναι δυνατόν, ο καρκίνος του εντέρου και οι πέριξ ιστοί θα αφαιρεθούν και τα δύο άκρα του εντέρου θα ενωθούν ξανά μεταξύ τους. Μερικές φορές μπορεί να χρειαστεί να σχηματιστεί μια στομία (σάκος στην κοιλιά για τη συλλογή του εντερικού περιεχομένου). Αυτό μπορεί να είναι προσωρινό ή μόνιμο.

Μετά τη χειρουργική επέμβαση, ο παθολογοανατόμος εξετάζει το κομμάτι του εντέρου που αφαιρέθηκε και περιγράφει την ταξινόμηση του καρκίνου σύμφωνα με ένα σύστημα που ονομάζεται σύστημα TNM. Αυτό εξηγείται στην παρακάτω εικόνα:

Σύστημα TNM

- T (όγκος) - Σε τι βάθος έχει αναπτυχθεί ο όγκος μέσα στο τοίχωμα του εντέρου
- N (λεμφαδένες) - εάν ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί σε κοντινούς λεμφαδένες
- M (μεταστάσεις) - εάν ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί (μεταστάσεις) σε άλλα μέρη του σώματος

T στάδιο

- T1 - ο όγκος βρίσκεται στην εσωτερική στοιβάδα του τοιχώματος του εντέρου
- T2 - ο όγκος έχει επεκταθεί στη μυϊκή στοιβάδα του εντέρου
- T3 - ο όγκος έχει επεκταθεί στην εξωτερική στοιβάδα του εντέρου
- T4 - ο όγκος έχει επεκταθεί εκτός του τοιχώματος του εντέρου

N στάδιο

- N0 - κανένας λεμφαδένας δεν περιέχει καρκινικά κύτταρα
- N1 - καρκινικά κύτταρα σε έως και τρεις κοντινούς λεμφαδένες
- N2 - καρκινικά κύτταρα σε τέσσερις ή περισσότερους κοντινούς λεμφαδένες

M στάδιο

- M0 - ο καρκίνος δεν έχει εξαπλωθεί σε άλλα μέρη του σώματος
- M1 - ο καρκίνος έχει εξαπλωθεί σε άλλα μέρη του σώματος, όπως το ήπαρ ή τους πνεύμονες

Τι είναι η ακτινοθεραπεία;

Η ακτινοθεραπεία περιλαμβάνει την κατεύθυνση μιας δέσμης ακτινοβολίας στην περιοχή του καρκίνου, παρόμοια με την ακτινογραφία. Η ακτινοθεραπεία συνήθως χορηγείται σε καθημερινή βάση σε εξωτερική βάση για μια χρονική περίοδο.

Κάθε θεραπεία διαρκεί λίγα μόλις λεπτά για να ολοκληρωθεί και είναι ανώδυνη. Οι κύκλοι θεραπείας είναι σύντομοι (πέντε ημέρες) ή μεγάλοι (τέσσερις έως έξι εβδομάδες).

Η ακτινοθεραπεία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να:

- Περιορίσει τον καρκίνο του ορθού πριν από τη χειρουργική επέμβαση.
- Ανακουφίσει από τα συμπτώματα εάν η χειρουργική επέμβαση δεν ενδείκνυται.

- Μειώσει τον τοπικό κίνδυνο επανεμφάνισης του καρκίνου μετά την επέμβαση.
- Αντιμετωπίζει τον καρκίνο εάν επανέλθει μετά την επέμβαση.

Τι είναι η χημειοθεραπεία;

- Η χημειοθεραπεία είναι μια συστηματική θεραπεία και στοχεύει σε ολόκληρο το σώμα. Περιλαμβάνει τη χρήση αντικαρκινικών φαρμάκων για την καταστροφή των καρκινικών κυττάρων ή την αποτροπή του πολλαπλασιασμού τους.
- Η χημειοθεραπεία μπορεί να χορηγηθεί παράλληλα με το μακρύ σχήμα ακτινοθεραπείας πριν από την επέμβαση.
- Η χημειοθεραπεία που χορηγείται μετά τη χειρουργική επέμβαση είναι συνήθως για περίοδο περίπου έξι μηνών σε εξωτερική βάση.
- Μερικές φορές χρησιμοποιείται χημειοθεραπεία αντί για χειρουργική επέμβαση εάν η επέμβαση δεν ενδείκνυται.
- Τα φάρμακα μπορούν να χορηγηθούν ενδοφλεβίως ή από το στόμα σε μορφή δισκίου.

Συχνά οι ασθενείς που έχουν φαινομενικά τον ίδιο όγκο έχουν διαφορετικές θεραπείες. Αυτό συμβαίνει επειδή οι όγκοι μπορεί να είναι διαφορετικών μεγεθών, διαφορετικών τύπων και σε διαφορετικά μέρη του εντέρου ή/και του σώματος. Εάν σας προταθεί χημειοθεραπεία, ο παθολόγος ογκολόγος θα σας εξηγήσει ποια αντικαρκινικά φάρμακα είναι κατάλληλα για εσάς και θα συζητήσει τους στόχους της θεραπείας και τυχόν πιθανές παρενέργειες.